

Se mottakertabell

Deres ref.:
Vår ref.: 13/10865-1
Saksbehandler: Kjersti Kellner
Dato: 20.12.2013

Ekstern høring - revisjon av gjeldende nasjonal faglig retningslinje for svangerskapsomsorgen på temaet "Vold og seksuelle overgrep mot gravide"

Regjeringen la i mars 2013 frem Meld. St. 15 (2012-2013), *Forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner - Det handler om å leve*.

Kapittel 7.9 i meldingen omhandler helse- og omsorgstjenestens avdekking av vold, blant annet mot gravide kvinner. Det går fram av meldingen at det skal innføres rutinemessige spørsmål til gravide om vold, og at dette skal beskrives i forbindelse med revisjon av «Retningslinjer for svangerskapsomsorgen» fra 2005 (IS-1179). I oppfølgingen av Meld. St. 15 ble det utarbeidet en handlingsplan mot vold i nære relasjoner (*Et liv uten vold 2014-2017*) som ble lagt frem etter Stortingets behandling av meldingen. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet jobbet parallelt med en strategi for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (*Barndommen kommer ikke i reprise 2014-2017*).

Som en oppfølging av disse dokumentene fikk Helsedirektoratet i mai 2013 i oppdrag å revidere gjeldende «Nasjonal faglig retningslinje for svangerskapsomsorgen» (IS-1179) på temaet «Vold og seksuelle overgrep mot gravide». I oppdateringen skal det anbefales at helsepersonell gjennom å spørre alle gravide om vold og seksuelle overgrep skal søke å avdekke de gravide kvinnene og deres familier som har behov for særskilt oppfølging og hjelp.

Hovedmålet er at anbefalingen skal føre til mer ensartede nasjonale prosedyrer og rutiner som understøtter rasjonelle, effektive og kvalitativt gode tjenester preget av kontinuitet og helhet. Det skal også bidra til likeverdige tjenester uansett hvor de gravide oppholder seg og bor i landet.

I tråd med oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet har Helsedirektoratet sammen med arbeidsgruppen hatt som siktemål å arbeide raskt med revisjon av retningslinjen på dette temaet. Et godt helsetilbud på dette området vil være et godt supplement og støtte; også til andre sektorer for å forebygge og redusere vold i nære relasjoner. Helsedirektoratet engasjerte høsten 2013 Nasjonalt kunnskapssenter for vold og traumatisk stress (NKVTS) som utarbeidet foreliggende utkast til revidert emne. Høringsutkastet sammenstiller eksisterende forskning og kunnskap.

Helsedirektoratet - Divisjon primærhelsetjenester

Avdeling allmennhelsetjenester

Kjersti Kellner, tlf.: 24163926

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Reviderte emne ble forelagt arbeidsgruppen som har bistått direktoratet i slutføring av forliggende høringsutkast. Arbeidsgruppen er sammensatt av helseforetak og sentrale fag- og brukerorganisasjoner, slik det er opplistet til slutt i notatet. Veileder for utarbeidelse av kunnskapsbaserte retningslinjer (IS-1870) er så langt det er mulig lagt til grunn for utarbeidelse av denne revisjonen innenfor rammene for oppdraget.

Revidert emne i svangerskapsomsorgen anbefaler at helsepersonell skal spørre alle gravide kvinner om vold og seksuelle overgrep. Det anbefales også at dette bare gjøres når kvinnen er alene. I de situasjoner hvor den gravide aldri kommer på kontroll alene anbefales det bare å snakke om vold og seksuelle overgrep på generelt grunnlag (tematisere) og de konsekvensene det å leve med vold og seksuelle overgrep kan ha for den gravide og fosteret.

Helsedirektoratet ber høringsinstansene spesielt om kommentarer til:

1. Dekker revidert emne de viktigste områdene for en faglig forsvarlig svangerskapsomsorg på temaet vold og seksuelle overgrep mot gravide?
2. Høringsinstansens syn på å spørre alle gravide om vold og seksuelle overgrep i forbindelse med helsekontroller.
3. Vedrørende dokumentasjon: Vi ber om kommentarer på hvordan vold mot gravide bør dokumenteres. Via helsekort for gravide, eller på annen hensiktsmessig måte? Helsekort for gravide må ivareta flere hensyn – integritet og personvern for den gravide, men også nok åpenhet til at helsekortet sikrer samarbeid og kommunikasjon med annet helsepersonell og tjenester.
4. Høringsinstansens syn på tilgjengelighet, behov for oppfølgingstjenester og tverrfaglig/(inter)kommunalt samarbeid der vold og seksuelle overgrep i forbindelse med svangerskap identifiseres av helsepersonell.
5. Om det er eventuelle juridiske problemstillinger som ikke vurderes tilstrekkelig ivaretatt i høringsutkastet.

Vi gjør oppmerksom på at dokumentet ikke er fullt ut kvalitetssikret språklig.

Høringsinstansene bes om å gi innspill på det faglige innholdet. Direktoratet tar sikte på publisering i mars måned 2014. Det planlegges nytt møte med ekstern arbeidsgruppe i februar 2014 når innkomne høringsinnspill er bearbeidet.

Direktoratet ser frem til å motta høringssvarene og vi ber om at disse sendes til rådgiver Kjersti Kellner, kjersti.kellner@helsedir.no.

Frist for høringssvarene er 24. januar 2014.

På forhånd takk for at dere vil gi innspill på høringsutkastet.

Vennlig hilsen

Bente Moe e.f.
avdelingsdirektør

Hilde Skagestad
seniorrådgiver

[Dokumentet er godkjent elektronisk](#)

Vedlegg: 2

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Den norske legeforening		Postboks 1152 Sentrum	0107 OSLO
Den norske jordmorforening		Tollbugata 35	0157 OSLO
Justis- og beredskapsdepartementet		Postboks 8005 Dep	0030 OSLO
NORSK PSYKOLOGFORENING		Kirkegata 2	0153 OSLO
NASJONALT KUNNSKAPSSENTER OM VOLD OG TRAUMATISK STRESS AS		Postboks 181 Nydalen	0409 OSLO
RVTS Nord - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging		Universitetssykehuset Nord-Norge Postboks 6124	9291 TROMSØ
RVTS Midt - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging		St. Olavs Hospital, Schwachsgate 1	7030 TRONDHEIM
RVTS Sør - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging		Kunnskapspark Gimlemoen 19	4630 KRISTIANSAND S
RVTS Øst - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging		Postboks 4959 Nydalen	0424 OSLO
Helse- og omsorgsdepartementet		Postboks 8011 Dep	0030 OSLO
Helse Nord RHF		Sjøgata 10	8038 BODØ
Kunnskapsdepartementet		Postboks 8119 Dep	0032 OSLO
RVTS Vest - Regionalt ressurscenter om vold,		traumatisk stress og selvmordsforebygging Ulriksdal 2, 2 etg.	5009 BERGEN
Norsk Sykepleierforbund		Postboks 456 Sentrum	0104 OSLO
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet		Postboks 8036 Dep	0030 OSLO
Helse Sør-Øst RHF		Postboks 404	2303 HAMAR
Helse Vest RHF		Postboks 303 Forus	4066 STAVANGER

HELSE MIDT-NORGE RHF		Postboks 464	7501 STJØRDAL
KS - Kommunesektorens organisasjon		Postboks 1378 Vika	0114 OSLO
Stiftelsen Alternativ til vold		Lilletorget 1	0184 OSLO
Nasjonal kompetansenhet for minoritetshelse - NAKMI	Bernadette Nirmal Kumar	Oslo UniversitetssykehusPostb oks 4956 Nydalen	0424 OSLO
Statens helsetilsyn		Postboks 8128 Dep	0032 OSLO
Nasjonalt folkehelseinstitutt		Postboks 4404 Nydalen	0403 OSLO
NORSKE KVINNERS SANITETSFORENING		Munthes gate 33	0260 OSLO
Ammehjelpen		Postboks 112	2421 TRYSIL
Norges Kvinne- og Familieforbund		Stortingsgaten 12	0161 OSLO
Liv Laga - Organisasjon for svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg		c/o Ingeborg Altern VedalHaslekroken 1A	0575 OSLO
Oslo Krisesenter			
Fagråd for svangerskap-, fødsel- og barselomsorg	Leder		
Landets kommuner	Egen utsendelse		
Landets fylkesmenn	Egen utsendelse		
Helse og velferdsetaten Oslo kommune		Postboks 30 , Sentrum	0101 OSLO
Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin		Postboks 7810	5020 BERGEN
Barneombudet		Postboks 8889 Youngstorget	0028 Oslo
Oslo kommune - Velferdsetaten		Pilestredet 27	0164 Oslo
Oslo kommune			